

Luleå kommun

Rektorn vid Avanskolan

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn vid Avanskolan
i Luleå kommun

Tillsyn i Avanskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Luleå kommun under våren och hösten 2014. Avanskolan F-6 besöktes av Skolinspektionen den 20 och 21 maj 2014. Telefonintervju med skolenhetens kurator genomfördes den 28 maj 2014. Kompletterande material inkom den 1 juni 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Fakta om skolenheten

Avanskolan i Luleå kommun tillhör upptagningsområdet Bergnäset och ligger cirka två mil från Luleå centrum. Verksamheten leds av en rektor och omfattar förskoleklass (F), grundskolans årskurser 1-6 och fritidshem. Rektorn ansvarar även för Ersnässkolan F-6 och fritidshem. Nuvarande rektor tillträdde sin tjänst höstterminen 2013. Läsåret 2013/14 har 93 procent av lärarna pedagogisk högskoleexamen. Eleverna har tillgång till specialpedagogisk kompetens, kurator, skolsköterska samt psykolog vid behov.

I Avanskolan finns vid inspektionstillfället 96 elever, varav 14 elever i förskoleklass. De flesta bor utanför Avan och åker skolskjuts till och från skolan. Årskurserna 1-6 är åldershomogena. Lärarna är organiserade i tre arbetslag, fritidspedagoger och lärare i förskoleklass, årskurserna 1-3 samt årskurserna 4-6.

Skolinspektionens tillsyn över kommunens fritidshem och förskola genomförs på kommunövergripande nivå och behandlas i särskilda beslut.

Kunskapsresultat

I skolenhetens kvalitetsredovisning för läsåret 2012/13 redovisas resultaten på de nationella ämnesproven i matematik och svenska i årskurs 3 samt i engelska, matematik och svenska i årskurs 6. Det genomfördes också ämnesprov i biologi och samhällskunskap i årskurs 6. Dessa resultat finns dock inte redovisade. Någon analys av resultaten i ämnesproven redovisas inte.

I nämnda redovisning saknas vidare en sammanställning och analys av kunskapsresultaten i de ämnen som har kunskapskrav i årskurserna 3 och 6.

Den sammanställning av måluppfyllelsen i årskurs 3 för höstterminen 2013 som Skolinspektionen fått ta del av visar att alla elever har nått kravnivån i alla ämnen som har kunskapskrav i årskurs 3.

Resultaten av ämnesproven i matematik och svenska i årskurs 3 för läsåret 2012/13 visar, enligt Skolverkets nationella statistik, att alla elever når kravnivån i alla delproven i ämnet svenska. I ämnet matematik varierar resultatet mellan 78,6 och 100 procent. I ämnesproven i engelska, matematik och svenska i årskurs 6 når alla elever kravnivån i alla delproven. Lsåret 2012/13 genom-

fördes också ämnesprov i biologi och samhällskunskap. Alla elever erhöll minst betyget E i provbetyg.

Enligt Skolverkets nationella statistik år 2012/13 ligger den genomsnittliga betygspoängen för årskurs 6 över genomsnittet för riket i alla ämnen. Data saknas dock i ämnet teknik. Alla elever når minst betyget E i alla ämnen läsåret 2012/13.

Helhetsbedömning

Skolinspektionens beslut redogör för de brister som framkommit vid tillsynstillfället. Det är dock huvudmannen som ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. I detta ligger ansvar för att vidta åtgärder för att rätta till brister närhelst de framkommer.

Tillsynen i Avanskolan har inte visat annat än att eleverna ges goda förutsättningar att nå de nationella målen för utbildningen. Elevernas kunskapsutveckling följs och utvärderas kontinuerligt på individnivå genom lärares undervisning, de nationella proven och de skriftliga individuella utvecklingsplanerna i de lägre åldrarna och genom betygssättning i årskurs 6.

Vidare ger tillsynen en bild av att skolan bedriver ett aktivt och medvetet värdegrundsarbete där förebyggande och åtgärdande insatser omfattas. Det finns ett så kallat trygghetsteam som omspannar ett förebyggande arbete från förskoleklass till och med årskurs 6. Bland annat genomförs varje år en elevenkät om trivsel och trygghet på skolan.

Skolinspektionen bedömer dock att skolenheten i sitt systematiska kvalitetsarbete i högre utsträckning behöver följa upp, analysera och dokumentera resultat och måloppfyllelse. Det saknas en analys av kunskapsresultaten i de ämnen i årskurserna 3 och 6 som har kunskapskrav. Det saknas också en uppföljning och analys av hur särskilda stödresurser används och vilka effekter de får för att de på bästa sätt ska komma eleverna tillgodo. Detta är angeläget då eleverna enbart ges stöd i ämnena matematik och svenska. Skolenheten saknar därmed viktiga underlag i sitt kvalitetsarbete.

Skolinspektionen bedömer vidare att skolans elevhälsa inte uppfyller skollagens krav på att vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevhälsans arbete behöver också följas upp och utvärderas.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Luleå kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De

vidtagna åtgärderna ska senast den 3 oktober 2014 redovisas för Skolinspektionen på adress Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå eller skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se

Redovisningen ska lämnas av tjänsteman på nämndens vägnar, nämndordförande, utskott eller berörd nämnd. Lämnas redovisningen av någon som företräder huvudmannen ska det framgå att delegation finns. Vänligen ange ärendets diarienummer vid kontakt med Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Luleå kommun och skolenhetens rektor måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Se till att det i planen mot kränkande behandling finns en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder har genomförts.
- Se till att planen mot kränkande behandling även gäller förskoleklass.

Motivering

Enligt skollagen ska det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Som ett led i detta ska varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Planen ska upprättas, följas upp och även ses över under medverkan av barnen eller eleverna och personal vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Planen mot kränkande behandling ska vara anpassad till de särskilda förhållanden som råder i den egna verksamheten. Planen ska återspegla förhållandena i verksamheten och en kartläggning behöver ligga till grund för bedömningen av vilka insatser som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling under det kommande året (se Skolverkets allmänna råd Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling, 2012:1274).

I Avanskolan finns en likabehandlingsplan som är daterad "2013-2014". I planen finns bland annat rubrikerna "Utvärdering av den föregående planen", "Främjande arbete", "Kartläggning", "Förebyggande arbete" och "Åtgärdande arbete". I planen framgår att en kartläggning är genomförd och skolenheten har gjort en analys av densamma. I planen framgår också vilka åtgärder skolenhet-

en tänker vidta för att förebygga att elever inte utsätts för kränkande behandling. Det framgår dock inte vad som gäller för respektive verksamhet- skola och förskoleklass. Det saknas även en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder har genomförts.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen och rektorn i Avanskolan måste se till att planen mot kränkande behandling följer författningarnas krav.

Författning

6 kap. 6 och 8 §§ skollagen

Särskilt stöd**Bedömning**

Luleå kommun och skolenhetens rektor måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Se till att särskilt stöd ges i alla ämnen.

Motivering*Särskilt stöd*

Enligt skollagen ska, om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, han eller hon ges sådant stöd.

I Avanskolan får rektor information om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Det är också rektor som tar beslut om att ett åtgärdsprogram ska utarbetas.

I intervjuer med lärare framkommer att elever ges särskilt stöd i ämnena matematik och svenska. Det framkommer dock att eleverna inte får det särskilda stöd de behöver i alla ämnen. Engelska är ett sådant ämne där behov finns men inte kan erbjudas.

Skolinspektionen bedömer att skolenheten måste tillse att elever ges möjlighet till stöd i alla ämnen om en utredning visar att eleven är i behov av detta.

Författning

3 kap. 8–9 §§ skollagen

Lgr 11, 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Luleå kommun och skolenhetens rektor måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att analysarbetet omfattar alla ämnen i årskurserna 3 och 6.
- Se till att, som ett led i ovanstående analysarbete, följa upp och utvärdera skolenhetens arbete med särskilt stöd.
- Se till att det systematiska kvalitetsarbetet dokumenteras.
- Se till att kvalitetsarbetet genomförs under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Motivering

Kvalitetsarbete

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektor ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Inom varje skolenhet ska verksamheten systematiskt planeras, följas upp och utvecklas. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara de nationella mål som finns för utbildningen. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbetet på enheten genomförs enligt skollagens krav. Det systematiska kvalitetsarbetet ska även dokumenteras.

Avanskolan har en kvalitetsredovisning för läsåret 2012/13, enligt en modell som är gemensam för Luleå kommun. I redovisningen till barn- och utbildningsförvaltningen ingår att redovisa Resultat med bland annat underrubrikerna "Normer och värden", "Inflytande", "Rektors ansvar", "Kunskaper förskoleklass", "Kunskaper fritids" och "Kunskapsuppföljning årskurs 6 alla ämnen". I kvalitetsredovisningen som Skolinspektionen tagit del av redovisas resultat inom nämnda områden.

Rektorn har utarbetat pärmar till varje arbetslag innehållande stödpunkter i syfte att underlätta dokumentation av måluppfyllelse och resultat men den används ännu i liten utsträckning.

Elevernas kunskapsutveckling följs och utvärderas kontinuerligt på individnivå genom den egna undervisningen, de nationella proven, de skriftliga individuella utvecklingsplanerna i de lägre åldrarna och genom betygssättning i årskurs 6.

I Avanskolans kvalitetsredovisning för läsåret 2012/13 redovisas måluppfyllelsen i förskoleklass.

I kvalitetsredovisningen redovisas också resultaten på de nationella ämnesproven i matematik och svenska i årskurs 3 samt i engelska, matematik och svenska i årskurs 6. Analys av resultaten finns dock inte redovisad. Det saknas också en sammanställning och analys av resultaten i ämnesproven i biologi och samhällskunskap.

Det saknas vidare en sammanställning och analys av kunskapsresultaten i de ämnen som har kunskapskrav i årskurserna 3 och 6 för läsåret 2012/13. Enligt rektorn finns dessa resultat inte heller dokumenterade på skolenheten.

Rektorn, som tillträdde höstterminen 2013, har sammanställt kunskapsresultaten i årskurs 3 för höstterminen 2013. Enligt rektorn har ett analysarbete påbörjats beträffande kunskapsresultaten i årskurserna 3 och 6 men det behöver utvecklas.

Som ett led i analys av måluppfyllelsen i skolenheten utvärderas inte i tillräcklig omfattning hur särskilda stödresurser används och vilka effekter de får för att de på bästa sätt ska komma eleverna tillgodo. Det innebär att det inte finns tillräckligt underlag för att ompröva arbetet inom denna verksamhet och vid behov genomföra förändringar. Rektorn uppger dock att ett analysarbete har påbörjats.

Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. I intervjuer framkommer att personal inte känner sig involverad i skolenhetens kvalitetsarbete. Uppföljning och analys av elevhälsans arbete efterfrågades inte inför den kvalitetsredovisning som skrevs 2012/13, se vidare under punkten *Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro*.

För att rektor ska kunna vidta välgrundade åtgärder i syfte att förbättra verksamheten måste den samlade bedömningen av måluppfyllelsen och kunskapsresultaten ta sin utgångspunkt i de resultat som verksamheten uppnår.

Analysen ska ge svar på vilka områden som är i behov av insatser för att öka måluppfyllelsen. Dokumenterade analyser på skolenhetsnivå kan exempelvis handla om att analysera skillnader i kunskapsresultat över tid, mellan olika ämnen och mellan kön, i förhållande till faktorer såsom elevinflytande, arbetsformer och arbetssätt samt hur bedömning och betygsättning genomförs. Dokumentation av analysarbete gör det alltså möjligt att följa skolans kvalitetsarbete över tid och se effekterna av ett utvecklingsarbete.

Skolinspektionen bedömer, mot bakgrund av ovanstående, att skolenhetens kvalitetsarbete måste ta sin utgångspunkt i en dokumenterad och samlad bedömning av måluppfyllelse och resultat samt en analys av skolenhetens

resultat i relation till kursplanernas kunskapskrav och de nationella målen i läroplanen.

Författning

4 kap. 4–6 §§ skollagen

Lgr 11, 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Luleå kommun och skolenhetens rektor måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Följa upp och analysera resultat av elevhälsans arbete i förhållande till de nationella målen och identifiera behov av insatser samt utifrån det planera och utveckla arbetet.
- Arbeta hälsofrämjande och förebyggande med generella insatser för att skapa en god lärandemiljö.

Motivering

I skollagen anges att det för eleverna ska finnas elevhälsa som ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

Vägledning om elevhälsans uppdrag finns i lagförarbeten som framhåller bland annat följande. Elevhälsans uppgift bör vara att främja lärande, utveckling och hälsa hos alla elever och att ha fokus på elever som är i behov av stöd för sitt lärande. Huvudmannen har ett ansvar att följa undervisningen för att tidigt upptäcka sådana miljöer som kan vara till hinder eller ogynnsamma för elever. Elevernas egna synpunkter när det gäller vad som orsakar problem och hur de kan hanteras bör tas till vara. Elevhälsan har en självklar roll i arbetet med analys och åtgärder, som bör inriktas på såväl individ-, som grupp- och skolenivå. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör bland annat elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund som till exempel arbetet mot kränkande behandling, livsstilsrelaterad ohälsa, jämställdhet samt sex- och samlevnadsundervisning. Arbeta med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan (prop. 2001/02:14, s. 26–27 och 2009/10:165, s. 276).

Avanskolans elevhälsoteam består av rektor, skolsköterska och kurator. Skolenhetens specialpedagogiska kompetens ingår inte i teamet utan kallas in vid behov, vilket också gäller den skolpsykolog som är knuten till skolenheten. Teamet träffas en gång i månaden men har av olika anledningar inte varit fullt bemannat vid alla sammankomster.

I intervjuer med elevhälsoteamet framkommer att varje person i teamet var för sig, utifrån identifierade behov, arbetar förebyggande och hälsofrämjande. Exempelvis har skolsköterskan hälsosamtal med elever och samtal med flickor och pojkar i årskurs 5 kring pubertet. Skolsköterskan går också igenom med elever och lärare i årskurs 4 resultaten på den hälsoenkät som eleverna fyllt i. Kuratorn arbetar i huvudsak på individuell basis och utifrån behov som uppkommer. Det framkommer i intervjuer att elevhälsoteamet inte samverkar med övriga personalgrupper.

I skolenhetens elevhälsateam ingår inte någon person med specialpedagogisk kompetens. En stor del av arbetet inom elevhälsan utgår från individuella behov och de uppdrag skolsköterska och kurator får av exempelvis rektor och lärare. Elevhälsans personal uppger att de främst arbetar med att vidta förebyggande och hälsofrämjande åtgärder på individnivå och i viss mån på gruppnivå men i liten utsträckning på skolenhetsnivå. Detta uttrycks som ett utvecklingsbehov.

Det framgår också att dokumentation, uppföljning och analys av elevhälsans arbete inom ramen för skolenhetens kvalitetsarbete inte har efterfrågats av rektor. Uppföljning och analys av elevhälsans arbete efterfrågades inte heller inför den kvalitetsredovisning som skrevs 2012/13.

Skolinspektionen bedömer att skolenhetens elevhälsa i högre grad behöver arbeta förebyggande med behovsanpassade insatser. Skolinspektionen bedömer vidare att elevhälsan behöver arbeta med hälsofrämjande insatser som är allmänt inriktade och som avser bidra till generella hälsoeffekter utan att det föranleds av något särskilt problem.

Författning

2 kap. 25 § skollagen

Avstående från ingripande

Skolinspektionen har funnit följande brist men avstår enligt 26 kap. 12 § Skollagen (2010:800) från att ingripa.

Bedömning och betygssättning**Bedömning**

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brist inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Se till att föreskrifterna om betyg följs.

Motivering

Enligt skollagen får rektorn besluta att ett sammanfattande betyg, även kallat blockbetyg, kan sättas i årskurs 6 under förutsättning att undervisningen i de naturorienterande ämnena och/eller de samhällsorienterande ämnena i huvudsak varit ämnesövergripande fram till och med slutet av årskurs 6. Till de naturorienterande ämnena hör biologi, fysik och kemi.

Enligt Skolverkets nationella statistik läsåret 2012/13 saknas uppgift om genomsnittlig betygspoäng i ämnet teknik i årskurs 6. I intervjuer framkommer att Avanskolan sätter blockbetyg i de naturorienterande ämnena och att betyget i ämnet teknik finns inom ramen för de naturorienterande ämnena, vilket inte är förenligt med författningarnas krav.

Åtgärden behöver inte redovisas till Skolinspektionen då rektorn är medveten om och omgående tänker åtgärda bristen inför vårterminens betygssättning.

Författning

3 kap. 14 § skollagen

Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, Bedömning och betyg

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsråden Stefan Persson och Jonas Hedström.

På Skolinspektionens vägnar

Joakim Blomberg
Beslutsfattare

Ewa Lindberg
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.